

Uitspraak Geschillencommissie Financiële Dienstverlening nr. 2021-0090
(mr. dr. K. Engel, voorzitter, mr. S.W.A. Kelterman, mr. dr. S.O.H. Bakkerus, leden
en mr. L. Bartels, secretaris)

Klacht ontvangen op : 1 september 2020
Ingediend door : De consument
Tegen : Summa Holding B.V./Acura Assuradeuren B.V. als gevolmachtigd agent van o.a. ASR
Schadeverzekering N.V., gevestigd te Utrecht, verder resp. te noemen de gevolmachtigde
en de verzekeraar
Datum uitspraak : 1 februari 2021
Aard uitspraak : Bindend advies
Uitkomst : Vordering afgewezen
Bijlage : Relevante bepalingen in de wet en uit de verzekeringsvoorwaarden

Samenvatting

Aansprakelijkheidsverzekering voor particulieren. De consument heeft voor werkzaamheden op zijn land de hooischudder van zijn buurman geleend. Tijdens deze werkzaamheden, waarbij de hooischudder was gekoppeld aan de tractor van de consument, heeft de consument met de hooischudder een hoekpaal geraakt. Hierdoor is de hooischudder beschadigd. De consument claimt deze schade onder de verzekering. De gevolmachtigde en de verzekeraar hebben de claim afgewezen, omdat geen dekking bestaat voor schade aan onder andere motorrijtuigen en aanhangwagens die een verzekerde onder zich heeft. Ook is er geen dekking voor aansprakelijkheid van een verzekerde voor schade die is veroorzaakt met of door een motorrijtuig. De commissie is van oordeel dat de hooischudder niet is aan te merken als een motorrijtuig of een aanhangwagen. Wel is de schade naar het oordeel van de commissie veroorzaakt met of door een motorrijtuig. De gevolmachtigde en de verzekeraar hebben het eerder ingenomen standpunt uitgebreid met die afwijzingsgrond. Dat is hen onder de gegeven omstandigheden toegestaan. De commissie wijst de vordering af.

1. De procedure

- 1.1 De commissie beslist op basis van haar reglement en op basis van de door partijen aan Kifid ingestuurde documenten inclusief bijlagen. Het gaat hierbij om: 1) het klachtformulier van de consument; 2) het verweerschrift van de verzekeraar; 3) de repliek van de consument en 4) de dupliek van de verzekeraar.
- 1.2 De commissie is van oordeel dat het niet nodig is om de zaak mondeling te behandelen. De zaak wordt daarom op grond van de stukken beslist.

2. Het geschil

Wat is er gebeurd?

- 2.1 De consument heeft een particuliere aansprakelijkheidsverzekering (hierna: 'de verzekering') bij de verzekeraar. Op de verzekering zijn de verzekeringsvoorwaarden AVP 07-I (hierna: 'de voorwaarden') van toepassing.
- 2.2 De consument heeft een hooischudder geleend van zijn buurman. Deze hooischudder heeft de consument op 24 juni 2020 aan zijn tractor gekoppeld voor werkzaamheden op zijn land. Tijdens deze werkzaamheden heeft de consument met de hooischudder een hoekpaal geraakt. Hierdoor is de hooischudder van de buurman van de consument beschadigd. De herstelkosten voor de hooischudder zijn door de reparateur begroot op € 9.633,40 inclusief btw.
- 2.3 De consument heeft de schade op 24 juni 2020 gemeld bij de gevolmachtigde. De gevolmachtigde heeft de schade op 6 juli 2020 afgewezen met een beroep op artikel 6, rubriek 2 ('Opzicht') aanhef en onder c van de voorwaarden (uitsluiting van schade aan zaken onder opzicht). Nadat de gemachtigde van de consument daartegen bezwaar had aangetekend, heeft de gevolmachtigde in zijn reactie daarop van 28 juli 2020 tevens gewezen op de uitsluiting van artikel 6, rubriek 3 ('Motorrijtuigen'), eerste zin (uitsluiting van schade met of door een motorrijtuig). De consument kan zich niet vinden in de afwijzing en heeft daarom een klacht bij Kifid ingediend.
- 2.4 De tekst van de genoemde artikelen in de voorwaarden is te vinden in de bijlage bij deze uitspraak.

De klacht en vordering

- 2.5 De consument vordert dat de verzekeraar dekking verleent voor de schade. Ter onderbouwing hiervan voert de consument aan dat hij jegens de buurman aansprakelijk is en dat geen sprake is van schade aan een motorrijtuig of een aanhangwagen, als bedoeld in artikel 6, rubriek 2 ('Opzicht') aanhef en onder c van de voorwaarden. Niet de tractor (het motorrijtuig), maar de hooischudder is beschadigd. Een hooischudder is niet aan te merken als een motorrijtuig. Het betreft een landbouwwerktuig dat zich niet zelfstandig kan voortbewegen. Dit wordt door de verzekeraar ook bevestigd.
- 2.6 De gevolmachtigde heeft in haar eerste afwijsbrief de schadeclaim van de consument enkel afgewezen op grond van artikel 6, rubriek 2 ('Opzicht') aanhef en onder c van de voorwaarden. Pas later – na de reactie van de gemachtigde van de consument op de afwijzingsbrief – heeft de gevolmachtigde in een korte mail van 28 juli 2020 alsnog artikel 6, rubriek 3 ('Motorrijtuigen'), eerste zin van de voorwaarden als afwijzingsgrond toegevoegd.

Uit rechtspraak volgt dat een verzekeraar niet zomaar kan terugkomen op een afwijzend dekkingstandpunt door later andere dekkingverweren aan te voeren. De consument verwijst naar een uitspraak van het Gerechtshof Amsterdam van 16 december 2014 (ECLI:NL:GHAMS:2014:5449) (te vinden op www.rechtspraak.nl). Naar de commissie begrijpt gaat het specifiek om r.o. 3.9 en 3.10 van die uitspraak.

- 2.7 Anders dan de gevolmachtigde en de verzekeraar stellen, is de schade aan de hooischudder niet met of door een motorrijtuig, namelijk de tractor van de consument, veroorzaakt. De schade is ontstaan door de botsing met een hoekpaal. Het maakt hiervoor niet uit hoe de hooischudder is voortbewogen. Als de consument – in een hypothetische situatie – de hooischudder zelf vooruit had geduwd en hierdoor de hoekpaal had geraakt, dan had dezelfde schade kunnen ontstaan. Er is daarmee niet aan de onderdelen van artikel 6, rubriek 3 ('Motorrijtuigen'), eerste zin van de voorwaarden voldaan, waardoor de schade wel onder de dekking van de verzekering zou moeten vallen.
- 2.8 Mochten de gevolmachtigde en de verzekeraar al een beroep kunnen en/of mogen doen op artikel 6, rubriek 3 ('Motorrijtuigen'), eerste zin van de voorwaarden, dan is sprake van de uitzondering zoals genoemd in artikel 6, rubriek 3 ('Motorrijtuigen'), eerste bullet point. Ondanks dat een hooischudder niet wordt aangedreven door een daarop gemonteerde motor, haalt de tractor bij het gebruik van de hooischudder nooit een snelheid van meer dan 10 km per uur. De hooischudder kan dan ook worden gezien als soortgelijk aan een maaimachine.
- 2.9 Tot slot is de hooischudder in kwestie niet aan te merken als een aanhangwagen. De hooischudder is geen voertuig, maar een werktuig. Enkel bij het gebruik van de hooischudder bij lage snelheid op het land wordt de hooischudder ondersteund door een aantal wielen. Deze hooischudder is nadrukkelijk niet bedoeld en technisch niet in staat om op de weg voort te bewegen achter een motorrijtuig (de tractor). Een hooischudder is bedoeld voor het schudden van pas gemaaid gras op het land en niet om mensen en/of goederen naar een andere plaats te vervoeren. Dat is zelfs niet mogelijk, noch toegestaan met een hooischudder.
- 2.10 Het argument van de verzekeraar dat de Rechtbank Gelderland in een uitspraak van 31 mei 2016 (ECLI:NL:RBGEL:2016:2931) een hooischudder eenmalig omschrijft als aanhanger snijdt geen hout. In diezelfde uitspraak benoemt de rechter immers meerdere keren dat de hooischudder is aan te merken als een landbouwwerktuig en dus geen voertuig en/of rijtuig. De hooischudder valt dus niet onder de definitie van een aanhangwagen. De schade valt daardoor niet onder een van de in artikel 6, rubriek 2 ('Opzicht') aanhef en onder c van de voorwaarden opgesomde categorieën en is dus niet uitgesloten van dekking.

Het verweer

- 2.11 De verzekeraar heeft verweer gevoerd tegen de stellingen van de consument. Voor zover relevant zal de commissie bij de beoordeling daarop ingaan.

3. De beoordeling

- 3.1 De commissie is van oordeel dat de gevolmachtigde en de verzekeraar geen dekking onder de verzekering hoeven te verlenen voor de door de consument geclaimde schade. Zij licht haar oordeel hierna toe.

Dekking onder de voorwaarden

- 3.2 Of de schade van de consument onder de dekking van de verzekering valt, hangt af van wat in de verzekeringsvoorwaarden is bepaald. In die voorwaarden staat namelijk wat partijen met elkaar hebben afgesproken. Het staat een verzekeraar daarbij in beginsel vrij om de grenzen te bepalen waarbinnen hij bereid is om dekking te verlenen. Dat volgt uit het arrest van de Hoge Raad van 9 juni 2006, te raadplegen op www.rechtspraak.nl, onder het nummer ECLI:NL:HR:2006:AV9435. De relevante bepalingen van de voorwaarden waar het in dit geval om gaat, zijn als bijlage bij deze uitspraak gevoegd.
- 3.3 Bij de uitleg van een schriftelijk contract zijn steeds alle omstandigheden van het concrete geval van beslissende betekenis, gewaardeerd naar hetgeen de maatstaven van redelijkheid en billijkheid meebrengen. Dat volgt uit rechtsoverweging 3.6 van het arrest van de Hoge Raad van 25 november 2016 (ECLI:NL:HR:2016:2687). Nu over de voorwaarden in een consumentenverzekeringsovereenkomst in de regel niet wordt onderhandeld en dat in dit dossier ook niet uit de stukken blijkt, geldt het volgende. De uitleg van een bepaling in dergelijke voorwaarden is met name afhankelijk van objectieve factoren, zoals de bewoordingen waarin de bepaling is gesteld, gelezen in het licht van de verzekeringsvoorwaarden als geheel. De commissie verwijst in dat kader naar rechtsoverweging 3.3.2 van Hoge Raad 13 april 2018 (ECLI:NL:HR:2018:601) en rechtsoverweging 3.7.5 van Hoge Raad 28 september 2018, (ECLI:NL:HR:2018:1800).
- 3.4 Daarbij geldt ook dat bij een consumentenovereenkomst, zoals de onderhavige verzekering, de bedingen voor de consument duidelijk en begrijpelijk moeten zijn opgesteld en dat bij twijfel over de betekenis van het beding de voor de consument meest gunstige uitleg voor gaat. Dit is de zogenoemde ‘contra proferentem-regel’ van artikel 6:238 lid 2 Burgerlijk Wetboek (hierna ‘BW’).

Artikel 6, rubriek 2 (‘Opzicht’) aanhef en onder c van de voorwaarden

- 3.5 De gevolmachtigde en de verzekeraar beroepen zich ten eerste op artikel 6, rubriek 2 (‘Opzicht’) aanhef en onder c van de voorwaarden.

Daarin is bepaald dat geen dekking wordt verleend voor de aansprakelijkheid van een verzekerde voor schade aan motorijtuigen, aanhangwagens, (...) die een verzekerde of iemand namens hem onder zich heeft.

- 3.6 Partijen zijn het er op zich over eens dat de hooischudder geen motorrijtuig is. Wel bestaat tussen partijen discussie over de vraag of de hooischudder kan worden aangemerkt als een aanhangwagen in de zin van de voorwaarden. De commissie sluit voor de vraag wat onder een aanhangwagen moet worden verstaan aan bij de definitie die de online Van Dale van dit begrip geeft (te raadplegen op www.vandale.nl).

- 3.7 De online Van Dale definieert *aanhangwagen* als volgt:

“wagen die aan een voorgaand voertuig gekoppeld is en daardoor getrokken wordt.”

- 3.8 De vraag is wat moet worden verstaan onder een wagen en wat moet worden verstaan onder een voertuig, nu deze begrippen deel uitmaken van de definitie van ‘aanhangwagen’. De online Van Dale definieert *wagen* als volgt:

*“1. (in het algemeen) voertuig: aanhangwagens, boerenwagens, kinderwagens, lijkwagens, veewagens, vrachtwagens, wandelwagens, winkelwagens, woonwagens
2. auto”*

- 3.9 Een voertuig is volgens de online Van Dale:

“vervoermiddel voor vervoer over land”

- 3.10 Een aanhangwagen is blijkens deze reeks van definities vooral een voertuig, dus een vervoermiddel. Dat is een object waarmee iets vervoerd kan worden. Naar het oordeel van de commissie voldoet een hooischudder niet aan deze definitie. De hooischudder wordt gebruikt als werktuig bij werkzaamheden op het land. Een hooischudder is, zoals de consument terecht opmerkt, niet bedoeld om mensen en/of goederen naar een andere plaats te vervoeren. De hooischudder is daarom geen vervoermiddel. Het gevolg daarvan is dat de hooischudder ook niet kan worden aangemerkt als een (aanhang)wagen. Dat de Rechtbank Gelderland eenmalig spreekt van een ‘aanhanger’ wanneer een hooischudder wordt bedoeld in de door verzekeraar overgelegde uitspraak maakt het voorgaande niet anders. Daaruit mag naar het oordeel van de commissie niet worden afgeleid dat een hooischudder per definitie dient te worden aangemerkt als een aanhangwagen.

- 3.11 Nu geen sprake is van een aanhangwagen in de zin van de voorwaarden gaat het beroep van de gevolmachtigde en de verzekeraar op de uitsluiting in artikel 6, rubriek 2 ('Opzicht') aanhef en onder c van de voorwaarden niet op. De gevolmachtigde en de verzekeraar mochten daarom de claim van de consument niet afwijzen op grond van dit artikel.

Artikel 6, rubriek 3 ('Motorrijtuigen'), eerste zin van de voorwaarden

- 3.12 De commissie dient nu de vraag beantwoorden of de gevolmachtigde en de verzekeraar terecht een beroep doen op artikel 6, rubriek 3 ('Motorrijtuigen'), eerste zin van de voorwaarden. De consument stelt dat het beroep van de gevolmachtigde en de verzekeraar hierop buiten beschouwing moet worden gelaten, omdat hier pas later een beroep op is gedaan. De consument verwijst daarbij naar de uitspraak van het Gerechtshof Amsterdam van 16 december 2014, te raadplegen op www.rechtspraak.nl, onder nummer ECLI:NL:GHAMS:2014:5449. De commissie zal eerst ingaan op deze stelling van de consument.
- 3.13 Van belang voor de vraag of de gevolmachtigde na de reactie van de consument op de eerste afwijzing zich alsnog ook op artikel 6, rubriek 3 ('Motorrijtuigen'), eerste zin van de voorwaarden mocht beroepen, is hetgeen door de Hoge Raad is geoordeeld in het arrest van 3 februari 1989, ECLI:NL:HR:1989:AB8306, NJ 1990/476 (Ohra/Goilo), r.o. 3.5.2. In dit arrest heeft de Hoge Raad geoordeeld dat de aard van een verzekeringsovereenkomst in beginsel meebrengt dat de verzekeraar een verzoek om dekking niet dan na behoorlijk onderzoek dient af te wijzen en dat hij de afwijzing duidelijk behoort te motiveren. Wanneer een verzekeraar zijn afwijzing op een bepaalde grond heeft doen steunen, kan uit de eisen van redelijkheid en billijkheid voortvloeien dat hij daarop niet kan terugkomen door haar nadien, wanneer die grond onjuist is gebleken, op een andere grond te baseren. Of zulk terugkomen op de aanvankelijk opgegeven afwijzingsgrond niet meer vrijstaat, zal afhangen van de omstandigheden van het geval. Daarbij zal onder meer van belang zijn de mate van precisie van de aanvankelijk aangevoerde grond, de mate van stelligheid waarmee deze is verwoord, alsmede of het gaat om een verzoek van de verzekerde een standpunt te willen innemen in verband met door hem te maken kosten dan wel om een verzoek om dekking van reeds geleden schade: deze en dergelijke factoren zijn mede bepalend voor de mate waarin de verzekerde erop mag vertrouwen dat de verzekeraar de opgegeven afwijzingsgrond beslissend acht en dat is weer van belang voor het antwoord op de vraag of de goede trouw eraan in de weg staat dat de verzekeraar later, wanneer de opgegeven grond onjuist is gebleken, zijn afwijzing handhaaft op een nieuwe grond. Onder omstandigheden kan een verzekeraar derhalve gehouden zijn tot het vergoeden van kosten welke niet onder de dekking van de polis vallen, omdat hij het door hem bij de verzekerde door de formulering van zijn afwijzing gewekte vertrouwen niet mag beschamen.

- 3.14 De vraag is daarom of door de gevolmachtigde bij de consument enig vertrouwen is gewekt dat de door de gevolmachtigde aanvankelijk opgegeven afwijzingsgrond beslissend werd geacht. Naar het oordeel van de commissie is dat in het onderhavige geval niet gebleken. De goede trouw staat er dan ook niet aan in de weg dat de gevolmachtigde later de eerder opgegeven afwijzingsgrond heeft aangevuld met een andere afwijzingsgrond. Naar het oordeel van de commissie was dit de gevolmachtigde onder de gegeven omstandigheden toegestaan.
- 3.15 Door de consument wordt ook verwezen naar een uitspraak van het Gerechtshof Amsterdam (zie randnummer 2.6 hiervoor). In die uitspraak is een verzekeraar in hoger beroep teruggekomen op een eerder dekkingstandpunt, dat voorafgaand aan de gerechtelijke procedure werd ingenomen. In het onderhavige geval is de gevolmachtigde echter niet teruggekomen op een eerder ingenomen dekkingstandpunt, maar heeft hij het kort daarvoor (zie randnummer 2.3) ingenomen standpunt uitgebreid met een andere afwijzingsgrond. Naar het oordeel van de commissie kan niet worden gesteld dat deze handelwijze van de gevolmachtigde naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid als onaanvaardbaar moet worden beschouwd. De commissie zal dan ook inhoudelijk beoordelen of het beroep van de gevolmachtigde en de verzekeraar op artikel 6, rubriek 3 ('Motorrijtuigen'), eerste zin van de voorwaarden slaagt.
- 3.16 In artikel 6, rubriek 3 ('Motorrijtuigen'), eerste zin van de voorwaarden staat dat geen dekking onder de verzekering bestaat voor de aansprakelijkheid van een verzekerde voor schade veroorzaakt met of door een motorrijtuig.
- 3.17 Op het moment van het ontstaan van de schade was de hooischudder achter de tractor gekoppeld. De tractor is een motorrijtuig. Daarover bestaat tussen partijen geen verschil. Zonder het gebruik van de tractor in combinatie met de hooischudder was de schade niet ontstaan. Hoewel het hypothetisch denkbaar is dat ook schade aan de hooischudder had kunnen ontstaan als de consument de hooischudder zelf vooruit had geduwd en hierdoor de hoekpaal had geraakt, is dat hier niet relevant. De vraag is namelijk of de aansprakelijkheid voor de schade die in dit geval is ontstaan, is gedekt onder de verzekering. De schade is ontstaan doordat met de aan de tractor gekoppelde hooischudder tegen de hoekpaal aan is gereden. De tractor en de wijze waarop deze door de consument werd bestuurd zijn dus aan te merken als oorzaak van de schade aan de hooischudder. Daarbij komt dat het aannemelijk is dat, zoals ook de verzekeraar opmerkt, de schade in het door de consument geschetste hypothetische geval minimaal zou zijn geweest, omdat de botsing in dat geval met minder kracht zou hebben plaatsgevonden. Dit brengt de commissie tot de slotsom dat de schade is veroorzaakt met of door een motorrijtuig. Of dat *met of door* een motorrijtuig is gebeurd, maakt voor de beslissing geen verschil.

Dit laat de commissie verder dan ook buiten beschouwing. Het beroep van de gevolmachtigde en de verzekeraar op artikel 6, rubriek 3 ('Motorrijtuigen'), eerste zin van de voorwaarden slaagt.

- 3.18 De consument heeft eerder aangevoerd dat, mochten de gevolmachtigde en de verzekeraar een beroep kunnen en/of mogen doen op artikel 6, rubriek 3 ('Motorrijtuigen'), eerste zin van de voorwaarden, sprake is van de uitzondering zoals genoemd in artikel 6, rubriek 3, sub b, eerste bullet point. Daarin staat dat de uitsluiting in artikel 6, rubriek 3 ('Motorrijtuigen'), eerste zin niet geldt voor de aansprakelijkheid van een verzekerde voor schade met of door maaimachines, kinderspeelgoed en soortgelijke gebruiksvoorwerpen die motorisch worden aangedreven. De hooischudder zou, volgens de consument, kunnen worden gezien als soortgelijk aan een maaimachine. Consument heeft deze stelling niet nader onderbouwd en daarbij komt dat in de uitzonderingsbepaling wordt gesproken van voorwerpen die 'motorisch worden aangedreven'. Daarvan is in het onderhavige geval geen sprake. De uitzondering gaat daarom niet op.

Conclusie

- 3.19 De conclusie is dat de gevolmachtigde en de verzekeraar de claim van de consument mochten afwijzen op grond van artikel 6, rubriek 3 ('Motorrijtuigen'), eerste zin van de voorwaarden. De verzekeraar hoeft de door de consument geclaimde schade dan ook niet te vergoeden.

4. De beslissing

De commissie wijst de vordering af.

Deze uitspraak is een bindend advies. Tegen deze uitspraak kunt u beroep instellen bij de Commissie van Beroep Financiële Dienstverlening wanneer wordt voldaan aan de vereisten van artikel 2 van het Reglement van de Commissie van Beroep Financiële Dienstverlening. Voor het instellen van beroep geldt een termijn van zes weken na verzending van deze uitspraak. Het Reglement van de Commissie van Beroep en meer informatie over het instellen van beroep kunt u vinden op de website www.kifid.nl/in-beroep-gaan-bij-kifid.

Binnen twee weken na de verzenddatum van deze uitspraak kunt u een verzoek indienen tot herstel van vergissingen in de uitspraak, zoals schrijffouten, een verkeerde naam/datum of rekenfouten. De beslissing van de Geschillencommissie in de uitspraak kan hiermee niet ter discussie worden gesteld. Meer informatie hierover staat in artikel 40 van het Reglement Geschillencommissie Financiële Dienstverlening, te vinden op de website www.kifid.nl/reglementen-en-statuten.

Bijlage - Relevante bepalingen in de wet en uit de verzekeringsvoorwaarden

Relevante bepalingen in de wet

Artikel 6:238 lid 2 van het Burgerlijk Wetboek

“Bij een overeenkomst als bedoeld in de artikelen 236 en 237 moeten de bedingen duidelijk en begrijpelijk zijn opgesteld. Bij twijfel over de betekenis van een beding, prevaleert de voor de wederpartij gunstigste uitleg.”

Relevante bepalingen uit de verzekeringsvoorwaarden

“Artikel 6

Aanvullende uitsluitingen

*Naast de uitsluitingen die in de Algemene Voorwaarden zijn opgenomen, gelden de volgende bepalingen.
(...)*

2.Opzicht

Wij verlenen geen dekking voor de aansprakelijkheid van een verzekerde voor schade:

a. aan zaken die een verzekerde of iemand namens hem onder zich heeft:

1. uit hoofde van een huur-, huurkoop-, lease-, pacht-, erfpacht- of pandovereenkomst of vruchtgebruik (waaronder het recht van gebruik en bewoning);

2. uit hoofde van een (neven)bedrijf, (neven)beroep of het verrichten van betaalde werkzaamheden;

b. aan zaken die een verzekerde onrechtmatig onder zich heeft;

c. aan motorrijtuigen, aanhangwagens, motor- en zeilvaartuigen (waaronder zeilplanken en kites) en luchtvaartuigen die een verzekerde of iemand namens hem onder zich heeft;

(...)

3.Motorrijtuigen

Wij verlenen geen dekking voor de aansprakelijkheid van een verzekerde voor schade veroorzaakt met of door een motorrijtuig.

Deze uitsluiting geldt niet voor:

(...)

b. de aansprakelijkheid van een verzekerde voor schade met of door:

- maaimachines, kinderspeelgoed en soortgelijke gebruiksvoorwerpen die motorisch worden aangedreven.

De snelheid die deze zaken kunnen halen mag niet meer zijn dan 10 km per uur;

(...)”